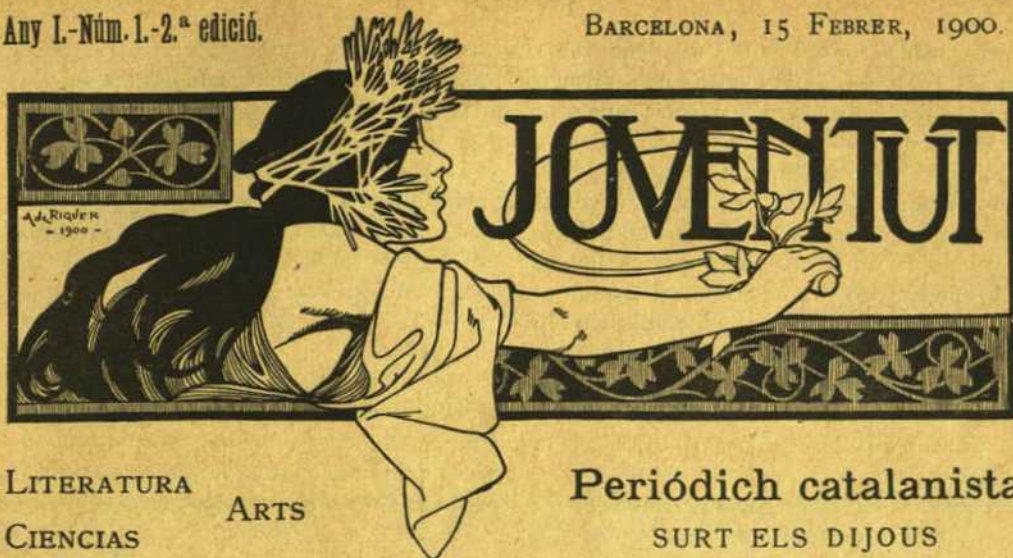

LITERATURA
CIENCIAS

ARTS

Periódich catalanista
SURT ELS DIJOUS

Director literari: LLUÍS VÍA. Director artístich: ALEXANDRE DE RIQUER.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plassa del Teatre, 6, entressol.

PREU D'AQUEST NÚMERO:

25 céntims de pesseta.

SUMARI: Presentació. — El Catalanisme, per Lluís Marsans. — El patí dels malaits, per Alfons Sans y Rossell. — Lo filador d'or (poesia), per Jacinto Verdaguer, Pbre. — Aubrey Beardsley, per A. de Riquer. — Teatres, per E. T., S. V. y O. M. — Bibliografia, per Pompeyus Gener. — De pintura, per J. M.ª Jordá.

PRESENTACIÓ

Som els mateixos qu'en el primer número de la *Setmana Catalanista* feyam, entre altrs manifestacions, las següents:

«Procurarém interpretar y posar de manifest els més vitals y avansats ideals del nostre poble, ja que d'un quant temps ensá han esclatat ab una empena y una fermesa en que s'hi ha sentit bategar l'esperit de la rassa. Aixís enteném donar un pas endevant en el camí de la restauració d'aquesta antiga nacionalitat, qu'encara es y vol ésser CATALUNYA.

»Tantdebó que'l nostre procedir servis d'exemple, y'ls confreres de la premsa periódica fessin en aquest punt com fem nosaltres; perque ja va resultant massa fora de lloch, en aquesta época de desvetllament, aixó de que'ls catalans, á Catalunya, escriuin en castellá's seus periódichs, y lo qu'es

pitjor, pensin com pensan al reste d'Espanya, qu'es pensar ben poch, y ben atrassat.

»Cert que, si culpa hi ha, es de tots, qu'estavam ensopits per la rutina; mes ara que tot lo rutinari trontolla, y que'ns dem compte de la nostra missió, cal qu'en tots els nostres actes y en totas las nostras manifestacions procedim á la catalana.

»No hem de definir nostre programa polítich, perque en aquest punt *ens ateném á las Bases que la Unió Catalanista ha establert en sas diferents Assambleas.*

»Tots els que formém la Redacció som catalans y estimém com el que més á Catalunya, y perque la estimém, voldriam que tornés á ser lo que va ser en els sigles XII, XIII y XIV, es á dir, la primera de las nacions llatinas, y á voltas la primera de tot Europa. Però voldriam que ho fos, no reproduhint aquellas mateixas costums qu'ara serian molt atrassadas, sinó que ho fos, relativament á la nostra época. Si! La voldriam veure la més lliberal, la més avansada, aquella en que hi floreixessin las arts, las ciencias y la filosofia; en fi, en que hi tinguessin el més alt preu las més intensas expressions del pensament humá, sempre renovadas, sempre progressivas, sense traba ni barrera de cap mena.

Creyém que'l nostre poble es d'una rassa superior á la de la majoria dels que formen la Espanya. Sabém per la ciencia que som *Arias*; ja pels autoctens Celtas; ja pels Grechs, Romans, Visigots, Ostrogots, Franchs y d'altres qu'aquí vingueren; y per tant, volém ser dignes descendents de rasses tan nobles, y volém marxar d'acort ab els demés pobles lliures d'Europa, y com el que més, anar al devant de la civilització; y per civilització no enteném sols la part mecànica: carrils, *tram-wais*, telégrafos, llums, etc., etc., sinó'ls avenços de la pensa, del sentiment y de la consciencia, aixó que millora la especie y la ennobleix.

»Així, si en algun punt deixaren rastre els pochs Fenicis traficants ab tot, fins ab la consciencia, qu'en els temps passats aquí vingueren, aquest rastre volém esborrarlo. El sentiment, el pensament pur, la justícia, guiarán nostres actes; y es lo qu'aplaudirém en els dels altres. Al interès egoista y personal que sols inspira'l tráfich, li farém guerra. També tendirém á expulsar tot alló que'ns fou importat dels Semitas de ultra Ebro: costums de Moros fatalistas, hàbits de peresa, d'obediencia cega, de crudeltat, de despilfarro, d'immobilisme, d'*agilament*, de banderia y de suficiencia estúpida. Així combatrém lo mateix als *Cananeus*, del art y de la consciencia, qu'als *Alarbs* de la moral y de la política. Tirarém á mort contra'l *Badell d'or* y contra'ls *Cacichs*, per tot ahont vulguin deturar ó rebaixar l'ascendent progressió humana.

»Creyém inútil remarcar que, tot sent molt catalans com som, de la nostra terra no ho alabarém pas tot, tan sols perquè de la terra sia. N'alabarém lo bo, lo humà, lo vital; y lo que contrarii las tendencias de Vida, y d'una vida superior, ho combatrém sense treva, qu'à la Patria se li fa un gran favor allunyantli tot lo que pot contribuir á mermarla, á inferiorisarla, ó á fer que, petrificada, s'quedi enrrera.

»Y com que, á més d'ésser catalans de cor, som supernacionals, com que admirém lo bo sense distinció de nacionalitat, també'ns ocuparém de tot lo genial que surti en els demés pobles civilisats, pera exemple del nostre, perquè lo d'enmurallarse á dins de casa com els Xinos á la Xina, sols produheix decadén-

cias com la que sofreixen certas rasses de l'Assia y certas altres que formen la *majoria* de las d'Espanya. La ventilació moral es tan necessària á las nacions, com la material ho es á la salut dels cossos.

»En quant á las tendencias d'aquest períodich, després de lo qu'hem dit, las tindrà totes y no'n tindrà cap de determinada. No som ni una iglesia, ni una capella, ni un definitori, ni una secta, ni un partit, ni tan sols una escola.

»Escribim, donchs, en el propi idioma, procurant enaltir la nostra Patria, y avans que tot saludém en català á nostres bons patricis, com també á tota la premsa, y en especial á la verament catalanista.»

A lo que llavors diguerem, ens hi ateném ara. Els ideals que defensavam en las columnas de nostre confrare la *Setmana Catalanista*, els seguirém defensant en las planas de JOVENTUT. Y aquest titol que doném al nou períodich no vol dir que'ns dediquém á enaltir tot alló que tingui quelcóm de nou ó que sia jove, pel mer fet de reunir aquestas solas qualitats. No vol dir tampoch que sian joves tots els qu'aquí escriuhen. Sabém per experiencia que hi ha homes que semblan noys tota sa vida, y que n'hi ha d'altres qu'en la flor de sa joventut donan obras plenas de maduresa. En els joves ens repugna veurehi la poquedat ó l'agotament d'un vell, com ens repugna veure la decrepitud disfressada, tant ab la capa d'un bon sentit fictici, com ab la de la extravagancia. Enteném per JOVENTUT tot alló que reveli una aspiració franca y noble, un sentiment espontani y elevat; tot alló que sia veritat y vida, art y amor; enteném per JOVENTUT l'actual renaixensa y progressiu floreixement de las arts y las lletras catalanas, ab que's revela, no obstant, l'ántich esperit de la rassa. Qu'aquest esperit se mantingui sempre jove, es lo que desitjém y lo que convé á la Patria.

LA REDACCIÓ.

COLABORADORS D'AQUEST PERIODICH

Hi escriurán:

Francisco Albó y Martí, Pere Aldavert, Lluís Almerich, Ferrán de Arceaga, Joseph Bernad y Durán, Joan Boada, Bonaventura Bassegoda, A. Bori y Fontestà, Jaume Brosa, A. Busquets y Punset, Ramón N. Comas, Alexandre Cortada,

Carles Costa, Agustí Creuheras, Enrich de Fuentes, Joan Gay, Pompeyus Gener, Adrià Gual, Angel Guimerà, Joseph M.ª Jordà, Albert de S. Llanas, Joan Maragall, Pere G. Maristany, Eduart Marquina, Lluís Marsans, Oriol Martí y Ballés, Joseph Mas y Casanovas, E. Moliné y Brasés, Trinitat Monegal, Lluís Noguera, Narcís Oller, Eduart Pelegrí, Joaquim Pena y Costa, Claudi Planas y Font, Joan Poblet, Frederich Rahola, Antoni Ribera, Alexandre de Riquer, Manel Rocamora, Santiago Rusiñol, Alfons Sans y Rosell, Valeri Serra y Boldú, Antoni Solé, Ignaci Soler y Escofet, Ramón Surinyach y Baell, Emili Tintorer, Joan Tusquets, Miquel Utrillo, Jascinto Verdager, Pbrc., Lluís Via, Salvador Vilaregut, Lluís de Zulueta, y altres.

EL CATALANISME

Las lleys de la Naturalesa no's aturan may per sempre més. Quan l'ambició dels que disposan de la forsa, ó la conveniencia dels que tenen en sas mans la direcció dels estats, han volgut precindir del ordre natural, sa obra ha sigut sempre de poca durada. Desde'ls temps prehistòrichs fins á la época present, innombrables han sigut els que per uns ó altres medis han arribat á la dominació de grans extensions de territori poblats per diversitat de pobles y de rassas, y sempre sa obra ha representat un petit moment en la vida de la Humanitat. Els pobles subjectats al primitiu jou, han tingut conciencia de la llibertat, han bregat per la independencia y han reconquerit el dret de dirigir sos passos cap ahont els ha guiat son caràcter nacional.

Aquesta ha sigut una ley constant en la vida de la Humanitat, ley de la que deurán sufrir las consecuencias totas aquellas naciones que, mal encaminadas per l'egoisme ó l'orgull de sa personalitat, pretenen ofegar la vida y fer perdre la existencia de qualsevol altra nacionalitat qu'en virtut de las lleys de la naturalesa té dret á la vida y á la llibertat.

El renaixement catalá no es res més que una nova manifestació d'aquesta ley immutable. A Catalunya, al venir l'epoca de sa cayguda, no li havia pas encara arribat l'hora de sa mort. Catalunya va caure perque la traició dels uns y la forsa dels altres van poder més que'l coratge de sos fills; però ni ells van perdre res de son gènit, ni fins avuy encara, ha sigut possible que'l forasterisme li arrebasés cap dels atributs que sagellan son indiscutible caràcter nacional. Molt al contrari: gracias á ell, ha vingut lo

que'n diuen renaixensa catalana á probar ben clar que l'esperit de Catalunya es encara viu, y viu no pera vegetar sens esperansa, sinó per arriscarse á las més grans empresas y fer la via que li marca un passat ple de gloria, un present ple de vida y un demà ple d'esperansas.

Tots els pobles han fet el mateix cami de Catalunya: sa renaixensa va fonamentarse en la conservació y conreu d'una llengua propia, va comensar ab els cants dels poetes, va seguir ab las investigacions dels arqueòlechs y'ls estudis dels historyayres, va ser confirmat per las teorías dels filosops y va rebre forma positiva ab las afirmacions dels politichs. Pera tot aixó han sigut necessaris molts anys d'una evolució continuada, y en cada un de sos períodes ha tingut sa fesomia propia y en cada una de sas épocas ha consumit moltes activitats, aparentment antitéticas moltes vegadas; però sempre realment encaminadas á un fi únich, precís, invariable y superior á la voluntat dels mateixos homes que hi dedicavan son esforç, el fi del compliment d'aquella ley natural de que parlavam al principi, de la saludable rebeldia dels drets de la Naturalesa, detentats per una forsa artificial sempre inferior á la forsa natural.

De lo qu'es y del estat en que's troba avuy el Catalanisme, no cal ferne esment: de tothóm es conegut y tothóm sab quinas son sas aspiracions, ab tanta mala fe combatudas pe'ls que no saben dirigir sa mirada més en llá d'una actualitat que no creuen pugui variar radicalment.

Mes, jo que crech que la evolució del Catalanisme no es pas acabada, jo que tinch la convicció de que sa missió no está encara determinada, jo que veig ab goig á un jovent entusiasta que no s'accontenta ab els dogmas d'avuy y aspira á una major perfecció, dech fer constar ben categòricament que'ls que pretenen estancar-lo en la situació actual, els que per un pas més en aquesta indispensable evolució, posan el crit al cel acusant-nos de un cambi d'ideas ó d'un cambi de procediments, donan prova ben clara de que desconeixen per compler la ley natural á que obeeix el Catalanisme y'l darrer fi á que's dirigeix el desvetllament dels pobles. Ni'ls dogmas assentats pe'ls que ab gloria ens precediren, ni'ls interessos creats per un

passat ni per un present, ni la mateixa existència dels millors capdills d'avuy, representen gran cosa en la marxa vers l'ideal. Son factors apreciables, son elements convenients; però sens ells, la idea seria la mateixa idea; el principi en que's funda, seria'l mateix principi; la llei á que obedeix, seria la mateixa llei. Per aixó faria la mateixa via, perquè l'avens d'una idea no'l porta la condició dels homes, sinó sa propia virtualitat.

Aquest es el motiu perquè'l Catalanisme anirà sempre endavant, malgrat totas las ambicions y rutinaries, y arribará á son fi, si avans no troba en sa marxa un medi estable, que dongui una satisfacció incompleta, però positiva, á aquella llei natural de que totas las varietats necessitan ambient propi pera viure y progressar.

Si aquest medi no l'atura á temps, el Catalanisme farà per complert son camí. No sé com, ni sé fins abont fixará definitivament son objecte mediat; però que no son las Bases de Manresa, no'n tinguéu cap dupte. Examinéu als catalanistas militants y hi trobareu la prova. Tots ells representen diferentes generacions: cada generació aspira á una forma nova, tant més nova, tant més perfecta com més jove es l'element que la sosté.

Fem pas, donchs, á la joventut que plena de vida ve á la lluyta: d'ella es el pervindre, ella fixará'l fi darrer de nostra renaixensa y'l procediment segur de sa victoria.

LLUÍS MARSANS

EL PATI DELS MALALTS

Apilotats darrera'ls vidres de la cambra que donava al pati, s'estavan els malalts. Sa impaciencia per no poderhi eixir era grandissima. Tots estavan silenciosos, tristos, d'una tristesa que's reflectia en sos rostres abaixats á terra, en sa mirada indefinida d'anyorament dels goig y plahers d'altres jorns.

El dia avansava ab rêcansa, y'ls malalts, condemnats á mirar al seu pati desde darrera'ls vidres de la cambra, s'anavan entristint més y més. El silenci era glassat, y'l trobavan més imponent al veure que'l sol no eixia, que no volia revifarlos ab sa escalfor de vida... No més'un d'ells estava alegre, un nen molt petit que s'afanyava volent comunicar á tots sa joia, brincant per la cambra,

pujant y baixant ab rapidesa pels llits... Els demés companys, sempre tristos... El sol, el ditzós sol els havia abandonat, y sols els núvols, sos enemichs eterns é implacables, volian vetllar á la vora del pati'ls somnis dels malalts. Y per aixó no hi eixian al pati, y per aixó tenian els ulls fets en terra... que'ls malalts no hi volen res ab els núvols.

—

Els malalts anavan deixondintse del ensoïment. Un clap de cel blau que s'ovirava en l'espai immens els hi feya obrir el cor á la esperança... y tots miravan ab dalit, ab febricitat, aquella pinzellada d'un blau purissim que s'anava extenent poch á poch, mentres las sevas ánimas, inconscientment, entonavan un himne de gratitut al etern revifador de sa salut que per allí apareixeria... Y va apareixer, hermós y enciser com sempre, vessant arréu sa llum vivificadora!

Els malalts, al veure'l, mogueren llurs caps á tots indrets com cercant algú. Y vingué una germana de las que'ls cuydavan, y obrintlos hi la porta de la cambra, ls hi digué que podian eixir á fora. Y tots hi anaren, empenyentse l'un al altre, procurant quiscún eixir més aviat pera contemplar al seu amic.

Una volta en el pati, tots alsaren al cel la vista, quedant com extasiats; y rebent el sol en plena cara, volian fruhir la major cosa possible de sa escalfor saludable. Un d'ells no pogué resistir més, y ab veu forta, potent, ple d'entusiasme gran y ab un convenciment qu'enternia'ls cors, exclamá:

—Visca'l Sol!

—Visca!—respongueren els seus companys, deixondits, ab un crit qu'era un esclat de vida.

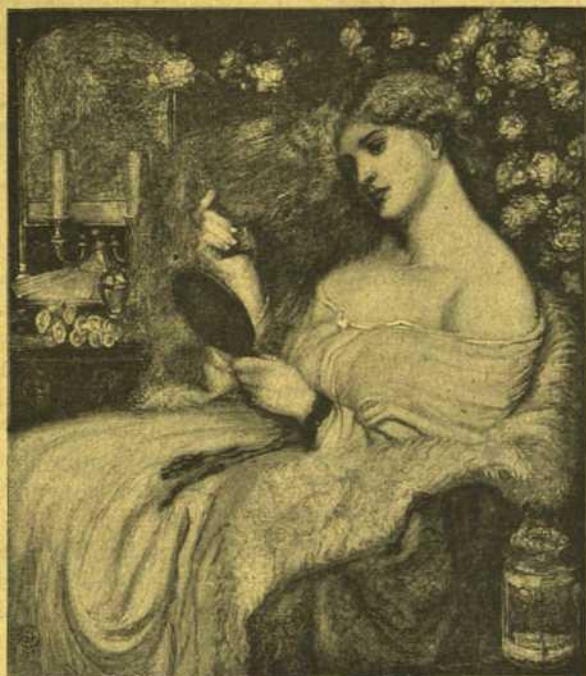
—Visca'l nostre benefactor!—cridá llavors una veu atiplada.

—Visca!—contestaren tots.

Y se'n anaren á seure pels banchs del pati, quedant adormits al cap de poca estona, ab els caps aixecats, com demanant al sol que'ls hi vetllés els seus somnis.

Y mentres el sol els hi vetllava'l somnis, el pati restava en un aplanament mistich, un aplanament somort que corprenia ls ánims y que inspirava respecte y compassió á la vegada.

ALFONS SANS Y ROSSELL.

LO FILADOR D'OR

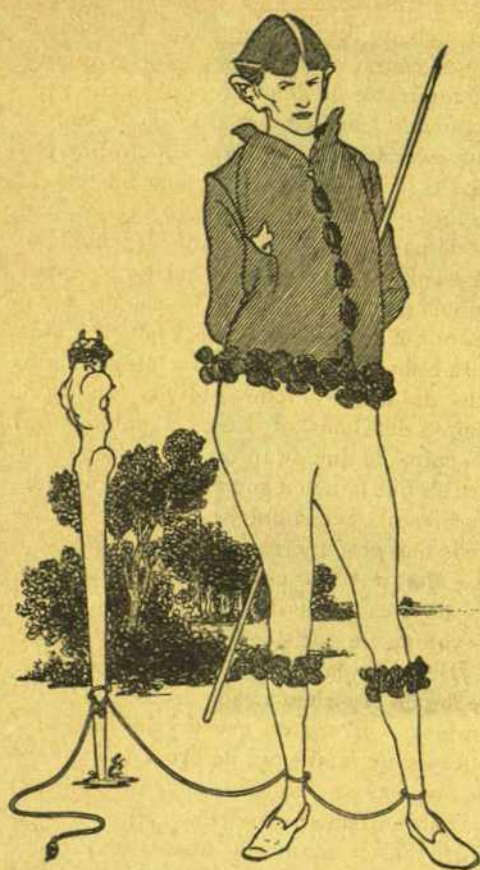
A en Joaquim Cabot y Rovira.

N'hi ha un argenter
 á l'Argenteria;
 de tant filar or
 li diuen Orfila.
 Lo fila tan prim
 que totjust s'ovira;
 n'apar un cabell
 del front d'una nina.
 Lo filador d'or
 diu que'n té una filla:
 qu'es un pòm de flors
 no cal que os ho diga;
 fila l'or com ell
 y la plata fina,
 retalla brillants
 y perlas enfila.
 Qui s'hi casará
 pot plantar botiga;
 no's casa ella, no,
 que's fa caputxina
 lo primer dijous
 de Pascua Florida.

Quan vora l'altar
 son cabell deslliga,
 n'apar un riu d'or
 que surt de la riva
 ó un camp de forment
 que la fals inclina.
 Son pare que'l pert
 recull las espigas,
 y trist y solet
 torna á la botiga
 la garba de rulls
 que al matí n'eixia.

N'hi ha un argenter
 á l'Argenteria;
 de tant filar or
 li diuen Orfila.
 Mes, ayl pel vehinat
 no falta qui diga
 que ven per fils d'or
 cabells de sa filla.

JACINTO VERDAGUER, PBRE.

AB
AUBREY BEARDSLEY

El dibuixant més característich del segle XIX, l'esperit refinat, el pervers intel·lectual, que fou Aubrey Beardsley, va comensar sa vida del modo dignat d'un home que totho fa avans d'hora. Sembla un d'aquells silenciosos de que parla Maeterlink, sembla que guardi'l terrible secret de clarividència que fa pressentir la mort estalonantlo, fent que s'afanyi a escampar pel món la seva producció malaltissa, incissiva, penetrant, extranya barreja que atrau i repugna tot a l'hora.

A cinch anys dirigia a Londres uns concerts que sorprenian l'auditori; als deu va entrar a estudi, y poch després, apretat per las necessitats de la vida, viatjava acompanyat de sa germana pels voltants de la capital, recitant y representant comedias en las que se endevinava'l gust exquisit del nen desconegut.

Aquell nen sentia dintred'ell las aspiracions

del artista; apassionat per la literatura, entusiasta de la música, fervent devot de la pintura y del dibuix en que resumia totas las esperansas de la seva ànima, y qu'estudiava sol per falta de mestres, encarinyantse y contemplant admirat las manifestacions més humils del art japonés que veyia en els aparadors de Picadilli, y ab'las obras incomparables de Bourne Jones; aquell nen havia d'ésser un talent reconegut en vida, apassionadament discutit y apassionadament alabat.

Al entrar als quinze anys, seguia'ls cursos de la Escola de Bellas Arts que prompte tingué de deixar per entrar al comerç, acceptant una colocació que l'ajudava a viure a n'ell, a la mare y a la germana.

En aquells tristos dias la seva ànima's revelava contra las imposicions de la necessitat. Aubrey Beardsley no havia nascut per traficant de gèneros ni drogas; se sentia artista y no botiguer; las lecturas qu'havia fet, sol ó acompanyat de sa germana, l'havian convertit, en algunas especialitats, en un dels homes més instruhits de Inglaterra, y podian comptarse ab els dits d'una mà las eminencias que coneguessin y haguessin estudiat tan fondament com ell als dramaturgs inglesos de la era de Isabel.

En 1892, quan no tenia més que divuyt anys, aparegué per primera vegada com a il·lustrador. Els senyors Dent & Co, publicavan una serie de *Bons mots*; Beardsley va dibuixarhi uns *groteschs* per decorarne un tomo, y els seus dibuixos, encara que faltats de conexió ab el text, cridaren tan poderosament l'atenció, que l'editor va encarregarli la il·lustració de *La mort d'Arthur*, per la que buscava dibuixant ja feya temps.

La empresa era enorme, exigia un treball constant y regular; y no fou poca l'admiració dels que la coneixian, al veure qu'en l'espai de dos anys quedava terminada.

Avans de que acabés aquesta obra importantissima, Beardsley era conegut en Inglaterra y América, degut al treball qu'executava per altres editors. Un article que publicà *The Studio* en son primer número, firmat per Pennell, li obri las portas de la celebritat europea.

No n'hi havia per menos; aquesta celebritat era ben deguda al seu talent original, que rompia de cop motllos y rutina.

Lo que transcriu Beardsley, tot té un caràcter original, el seu, que s'assembla a ell y a ningú més. Son modo d'expressió sorprén, alarma; inspira recel y simpatia, aquella mena de perversitat repulsiva y falaguera.

Sense fer cas de precedents establerts, sense delitarse ab llicencias estrafalarias, sinó adoptant nous medis, no menos rígits que'ls d'escola, va obehir sempre irreflexivament a las propias reglas.

Possehit de que pintura y dibuix son duas cosas diferents, que la expressió d'una idea per pura linia ó per medi de tons es cosa diametralment oposada, sapigué apropiat magistralment els medis a l'obra sense que refugís may una dificultat per gran que fos buscant amparo en las cruasas del realisme, quan la seva obra no tenia cap mena de relació ab la naturalesa.

Existeixen multitud de medis d'us enterament convencional al expressarse per blanch y negre y representar la naturalesa; mes tots aquests medis son convencionalismes variants que no conduhirian may a la justesa, puig qu'en el natural tot es color; donchs el medi d'expressió es de primera importancia en aquest art.

Mr. Pennell, al parlar de Beardsley, recalca especialment son modo d'expressió per medi de la linia, tot reconeixentli las finissimas qualitats qu'adornan sos dibuixos. La linia igual, níviosa de Beardsley, era grandiosa a sa manera, com ho era'l modo d'omplir un espay per masses unidas, com ho eran sas linias blancas y'ls seus puntillats sugestius.

La *Mort d'Arthur* es un'obra potent, digna del propòsit d'un mestre. Decorada a la manera dels moderns ilustradors inglesos de desde que Morris creá en els tallers de Mortons sas famosas edicions qu'han servit de tipo al llibre d'art y que no son sinó un pas enrera pera fer revivre las maravellosas edicions dels Guttembergs, Faust y Volguemuts, las modernas prempsas inglesas y després las americanas han passat a ser avuy dia las més importants del món civilisat, introduhint un modernisme qu'es de cinch sigles enrera, qu'admira al ilustrat coneixedor y sorprén com a cosa nova al tanasi bocabadat que no sab per quina banda surt el sol. Mentres que'ls nostres editors (¿) espanyols, rutinariis y vulgars, fins quan neixen, neixen

vells y forrats de mal gust, cap al Nort, el que imprimeix un llibre, l'imprimeix ab coneixement de causa, y havent estudiat fondament l'art admirable qu'aquí es poch menos que desconegut. Cada editor, allà, es un entusiasta coleccionista de llibres antichs que paga a alts preus segur de que fa benefici; aquí la excusa que donan pera seguir venent resmas de paper brut, es la de que'l públich no está a l'altura. ¡Ells son els que no hi están y volen amagar la seva ignorancia ab posat de sabi que'ls fa semblar tanocas! ¿A quina altura estava Inglaterra a principis de sigle, avans de que Willelm Morris fundés la prempsa de Klemksot? No es el públich qui té la culpa de que aquí no s'fassin edicions d'art: els que la tenen son els editors que dormen bressats per la dolcissima son dels beneficis que produheixen els clixés baratos.

La *Mort d'Arthur* es un model de bon gust; més de trescentas ilustracions decoran els dos volums de que's compón, y en ellas Aubrey Beardsley fa prodigis. Els dos ayguaforts que fan de capsalera a cada un d'ells son admirables. Un misteri extrany de llegendas mitjevals, de fatalismes de bruixots y potencias mágicas se desprén de la ilustració ab tot l'encant d'una poesia ben sentida; un perfum de música somniada, una tristesa penetrant y dolsa s'escampa de per tota l'obra, y desde'l Rey Arthus fins a Tristan é Isolda, de Merlin a Viviana, els cavallers de la Taula Rodona's mouhen com en una atmósfera de temps llunyans y anyorats qu'es ben bé la que'ls correspon. Las orlas son de gust exquisit, las vinyetas ab un sentiment de preraphaelisme a lo Bourne Jones.

El somni de Lancelot es una poesia de Beardsley més que del llibre; el brindis de Tristan es una plana decorativa japonisant riquissima, aixis com el full ahont representa la bella Isolda escrivint a Sir Tristam, es d'una concepció mitjeval digna de Volguemut. Fada Morganda fent entrega del escut a Sir Tristam, reuneix totas las qualitats que's poden desitjar en una plana de llibre d'art, es una obra mestra. Y tot aixó sempre dintre de la més perfecta unitat de caràcter, conservant sempre aquella seductora originalitat que fa de Beardsley un geni inimitable.

En la segona part, la fantasia de Beardsley s'estén, y sembla com si l'espai li manqui.

Las composicions traspassen de l'una plana a l'altra omplint dos fulls; la facilitat creix; la composició s'aixampla ab més franquesa y ab una empena que demostra'ls avenços del jove ilustrador de divuyt anys que va individualisantse més y més, perdent fins aquella lleugera semblansa que confessava sa admiració per Bourne Jones.

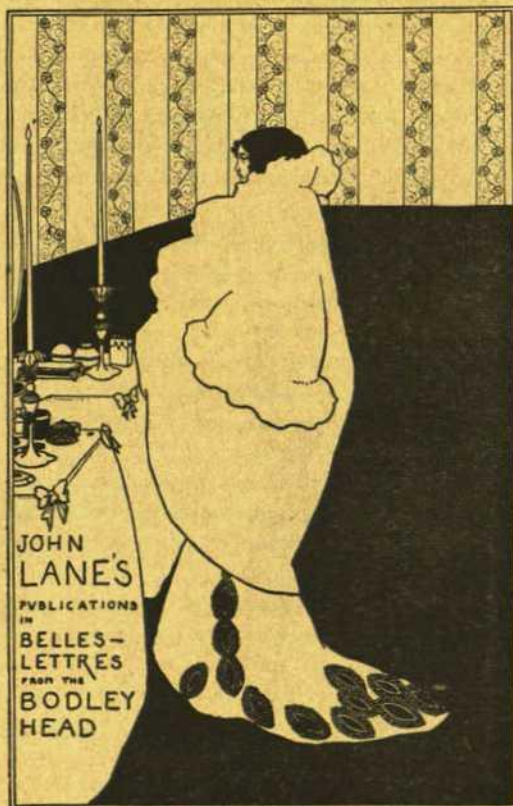
Ara ja es l'artista originalíssim, de caràcter propi, sense precedent. Ben clar ho diuen aquelles planas de Lancelot y la bella Elena, y sobre totes, la de la mort d'Arthur. Representa quan per tercera vegada'l Rey, ferit, mana a Giflet de llesnar la seva espasa Escalibur dintre d'un llach profund. Del moment que la espasa ha sigut llesnada, a l'aygua, s'veu sortir una mà, després un bras que tres cops branda Escalibur avans de desapareixe. El criat del Rey, desde terra, entremitj de jonqueras, corprés, alsa'l bras. Sa figura es rigida, vigorosament contornejada, y del fons de l'aygua surgeix el bras incògnit aferrant la espasa avans de submergir-se.

Aubrey Beardsley va publicar després la *Salomé de Oscan Wilde*, qu'aixecà vivíssimes discussions. La revista d'art *The Studio*

va publicarne algunas d'ellas sense gosar assumir la responsabilitat de divulgar las més atrevidas.

A continuació va emprendre un llibre titulat *El mont de Venus*, qu'està fundat en la llegenda del Tannhauser y devia revestir la forma dels llibres de vinyetas francesas del sigle XVIII. Es un llibre qu'ell anunciava com un'obra eròtica y com la empresa més important de la seva vida, però que, fins avuy, no s'ha publicat.

Trevallador infatigable, semblava que tenia un cuydado especial en amagar la propia activitat, de tal manera, que may ningú'l va veure trevallant: tot lo més se'l sorprenia indolentment assentat y llegint.

Li agradava que'l prenguessin per un ociós que tan sols disfrutava en la lectura que tant va il·lustrarlo y tant va afinar son esperit. Pot ser com els seus amichs coneixian la terrible malaltia que'l minava, s'amagava d'ells perque no li aconsellessin el repós.

Per fugir de la tristesa que l'invasia, cer-

cava'l moviment aixordador, els colors vius, la llum vibrant. La vida que fugia del seu organismè glacial, la buscava en el món exterior y pels sentits. Quan ho tenia, quedava casibè extrany al moviment exagerat que rebuscava y en el que prenia part no com autor sinó com espectador, y aquella espectació servia d'aliment als seus conceptes d'artista.

Se'l trobava sempre afable y gentil, sempre ferm en els propis conceptes d'art. Ni las censuras aspras y punyentas de la critica, ni'ls consells dels amichs, ni l'alabansa, van mourel may ni una linia del cami que s'havia imposat obehint al seu geni. Si algún cop se defensava, la tassis, sa terrible malaltia's tornava contra ell, y sa paraula no arribava á traduhir més que'l sentiment penós del seu esforç.

A l'aparició del *Llibre groch*, sos dibuixos semblavan criticas desapiadadas. En molts

d'ells l'autor hi havia estampat ab tot coneixement un caràcter repulsiu. Semblava impossible que un jove genial, agradable, model d'educació y cortesia britànica, com de pietat filial y fraternal, s'entretingués en motius duptosos, casibè malfactors. Y com més el criticavan, més gust trobava en refinarlos d'un escepticisme subtil y pervers.

Un dia va publicarse en el *Llibre groch* un cap de Mantegna firmat per Brungthon, y la reproducció d'un pastel, retrato d'una dama francesa, firmat Forster. Els critichs, desseguida, y referinse á aquestas dugas obras, en especial al cap de Mantegna, d'accentuat estil clàssich y que revelava un estudi conscient dels grans mestres, en van treure partit per aixecar contra de Beardsley el concert de la seva ira y aconsellarli que seguís el cami dels referits artistas. Figureuvos la seva decepció quan sapigueren que Brungthon, Forster y Beardsley eran una sola y única persona, que Beardsley els havia parat la ratera y'ls havia cassat!

Als tretze volums del *Llibre groch*, que son una esplèndida y avuy introbable mostra de la literatura y del art anglés en nostre temps, va seguir *The Savoy*, fundat y dirigit per Aubrey Beardsley.

Com á cartellista no podia menys qu'ocupar un lloch entre'ls primers, ja que'l seu género y'l bon gust que domina en las contadas obras de color qu'ha deixat eran qualitats rellevants per aquest art.

Els seus cartells tingueren ressonancia y crearen envejosos.

Una munió d'imitadors va sortir; mes si alguna creació ha sigut may del domini d'un sol home, es ben bé la de Beardsley. Als imitadors els hi faltava aquella seguritat de la linia nirviosa, aquell subjectivisme extrany de las masses negras, aquella vida extranya com de món desconegut qu'animan la seva obra y l'avaloran fentne'l producte d'una personalitat única. Per aixó'ls dibuixos dels imitadors se converteixen en parodias vulgars, exageracions de la nota extranya, sens expresió ni delicadesa.

¿Qui podria imitar la verdaderament inimitable ilustració de *Rape of Loch* ni de *Coiffing*?

En el *Llibre groch*, la educació sentimental de la que sembla que'n sigui'l resultat

CARTELL DEL
LLIBRE GROCH

Night Piece, el cinch retrato de M. Patrick Cambell, el de Mme. Rétjane y el de Miss Winifred Emery, el misteriós jardí de las rosas, las portadas y las tapas dels quatre primers tomos, son d'una frescor, d'una novetat en art, que'ls seus successors no han pogut mantenir malgrat l'esforç que revelan per conservar lo inesperat, lo sorprenent de Beardsley.

El *The Savoy* es la revista qu'ell fundà en Janer del 1896, editada per Leonard Smitheers, y foran llargas de contar las hermosas planas qu'ocupan els dibuixos del mestre. Citaré tan sols *Moska*.—*La Toilet* dins

del género de *Rape of Loch*.—El pentinat.—La mort de Pierrot.—*Ave atque Valle*, y las portadas, especialmente la del número cinch de la publicación. En *The Savoy*, Beardsley va donarse à conèixe com à poeta y com à prosista romàntich; mes, per molt qu'hagués treballat, may la seva gloria d'escriptor hauria igualat la seva fama de dibuixant. En la *Mort de Pierrot* demostra clarament que ab un senzill contorn pot sugerir-se'l modelat. La careta del protagonista resulta cadavèrica y contreta, d'una sugestió tal, que sembla que s'hi vegi clarament el color de la mort, y això expressat ab tanta sobrietat de medis, que las pocas ratllas que dibuixan la cara semblan trassadas ab la rigidesa é inflexibilitat d'un dibuix d'arquitecte, ab el trasso mesqui d'un instrument de matemàtiques.

Beardsley no fa una ratlla que no obeheixi à un propòsit: cada una d'ellas té'l seu encant, revela un descobriment. La bellesa

verdadera de l'obra de Beardsley es pocas vegadas apreciada, porque no es compresa. Veritat que molt sovint no es bonica y està en desacort ab els cànons acadèmichs, però sempre es nova, sempre vivament interessant, y no hi ha dupte qu'ha tingut verdadera influencia en las obras de dibuixants posteriors de gran valua.

La seva aparició va ser, com diu Pennell referintse al públich, una verdadera presa per assalt, quan encara era l'humil dependent d'una casa de gèneros de la Cité; mes la critica apassionada'l prengué per assalt també à ell. Els periòdichs satirichs tractaren de ridiculisar-lo à sa manera.

El *Punch* va ferho en varias ocasions ab bastant èxit. Una parodia de la «beneyta donzella» es testimoni de las iras del poble americà en contra d'ell. Beardsley no era preraphaelista, ni de la escola de decoradors, ni acadèmichs, y'l públich no l'entenia, com no havia entès anteriorment las doctrinas de John Ruskin. No era impresionista, ni inquiet, ni actualista: era'l representant d'una sortida nova que no revelava'l secret del seu estil, que no podia classificar-se; y varen haver de ser els artistes reconeguts, els classificats y acceptats, els que tingueren de deixarli un lloch en el sitial de la gloria. Foren Bourne Jones, Aymer Vallance, Evarts y altres, els que'l colocaren en el lloch que li corresponia; fou l'admiració dels artistes desapassionats qui va classificarlo, al mateix temps qu'ell s'imposava ab la seva producció.

Com diu S. W., el critic qu'escríu la seva necrologia en *The Studio*, Aubrey Beardsley era un refinat inconscient, artista fins al cap dels dits. Trobarse assentat darrera d'ell un dia d'execució de *Tristan é Isolda*, observar las sevas mans transparents com agarravan el silló del devant, com s'estremian à la emoció musical, era una experiencia maravillosa. Cap instrument de la orquesta vibrava seguint las variacions de la música, desde l'apassionament fins à la desesperació, com vibrava'l seu cos.

Beardsley dormia poch; treballava fins altas horas de la nit, aixis com de dia. No olvidava may l'extrany món ideal qu'estudiava; sa imaginació traspasava'ls limits; sas extravagancias eran intolerables per

molts; el seu despreci pel decoro era endemoniat, però'l seu art, serio.

Son ingeni, que inventava continuament motius nous, es superior á tota alabansa.

Aubrey Beardsley va morir sent un jove;

mes per jove que fos, ha mort haventse conquistat una celebritat positiva. Al parlar del art del nostre temps, sigui per alabar-lo ó per recriminar-lo, sempre deurá parlar-se de la seva obra, y si's parla d'ell s'opondrá sempre qu'hagi mort á vintiquatre anys, deixant la herencia que deixa, quan tants y tants moren de fatiga, rendits per la lluyta sense poderne dir altre tant.

Va morir á la *corniche*, cristianament, havent confessat y combregat, entre'ls braços de la mare y la germana.

A. DE RIQUER.

TEATRES

NOVETATS

LA DAME DE CHEZ MAXIM.

La Dame de chez Maxim, que traduït al italià's ha dat á conèixe la Mariani, es un *vaudeville*, obra mestra en son gènere. Gènere superficial y lleuger, es característich en la dramática francesa. Son fi únic es fer riure, y com no's proposa res més, clar està que no s'hi estudia cap problema social ó filosòfich, ni s'hi analisa'l cor humà en sas lluytas y passions, produhidas al toparse contraposats caràcters. La vida presa desde un punt de mira còmic y grotesch es son objecte, y la frivolitat, la *cursileria*, la estupidès, las flaquesas y la tonteria humanas, hàbilment observadas, donan un material abundant pera que l'ingeni d'un autor se manifesti en una serie de quadros ràpits y vius, de situacions còmicas y grolleras, de *quid pro quos* y de *trucs* en que la observació d'un esperit escèptich y la imaginació desbordada d'un temperament satírich é irònich fan de las sevas, excitant la riallera d'un públich bon jan qu'ab tota la bona fe no demana res més sinó que'l fassin riure.

Deyam que *La Dame de chez Maxim* es una obra mestra, y es la pura veritat. En Feydeau ens presenta una serie de personatjes, tots ab justesa esbossats, contrastant al moures ridiculs y atrafegats entorn d'una acció que, sent complicadíssima, resulta clara per l'espectador. Las situacions grotescas se succeheixen durant tres llargas horas sense cansanci del públich, qual atenció, continuament excitada, no té temps pera fixarse en las inverosimilituts y petits defectes de construcció que casibé son necessaris en aqueixa classe d'obras. En Feydeau domina'l mecanisme teatral. Embolica l'acció per medi d'incidents inesperats, ab una gracia y un ingeni incomparables, y té una trassa extraordinaria pera treuren partit. Per medi d'una paraula ó de una frasse que casibé passa desapercibuda, prepara una situació altament còmica que com á conseqüencia d'aquella's desenrotlla quan ja'l públich no se'n recordava. Per exemple: en el segon acte sentiréu un personatge que demana veure'l vestit de la novia, y quan al cap de bona estona's presenta'l criat ab el vestit tot blanch cubrint un maniquí, el terror que s'apodera de la vella al creure que se li apareix novament un fantasma, fa esclatar la rialla del públich, que ja no's recordava del vestit ni del fantasma, y troba molt natural l'esferehiment d'aquella dona, puig á ell mateix li ha costat un bon xich explicar-se'l motiu d'aquella aparició.

No volém extendrens més en l'estudi de aquesta obra, perque al fi no es més qu'un *vaudeville*. Y puig obras tals no profundisan

ni tenen conseqüència, tampoch hem de profundisar nosaltres. Si'ns hem ocupat d'ella, es perquè creyém qu'encara que semblants obras no entran dins del art serio, no obstant, revelan grans qualitats en qui las saber; y no es pas tan fácil com molts creuhen, fer riure tres horas seguidas. En Feydeau ho logra y demostra'l seu talent. Val més aixó que un drama mal fet.

Aquí hauriam d'acabar, però'ns resta fer una observació. *La dame de chez Maxim* es, segons nostre modo d'entendre, una obra verdaderament immoral. Si l'espectador no està, com vulgarment se diu, curat d'espant, veurà y sentirà cosas molt grossas. No som pas dels que filan molt prim, mes hem de confessar que'ns espanta més per sos efectes aqueixa immoralitat mansa y lleugera que respira tota l'obra, que la suposada immoralitat de certas d'altras qu'essent fillas d'un pensador, tenen al menys un fons de sentit moral. Esperits rutinarijs y ridiculas preocupacions socials han fet cridar moltes vegadas á més de quatre qu'avuy no diuhen res. Y, no obstant, ara seria l'hora.

Es un tema aqueix, el de la moral en el teatre, del qual hi ha molt que dir. Tal vegada un altre dia, ab més espay y temps, en parlarem ab calma, puig es interessantissim.

E. T.

AMANTI.

La comedia d'en Maurice Donnay, pertany á un género especialissim y encara no ben determinat, que té per portant veus—á Paris, á n'ell y á l'Henri Lavedan, els quals, á més de ser dos bons autors dramátichs, son, sobretot, dos satirichs de primera forsa. Llurs comedias se componen, com tot lo qu'está encara en formació, d'elements ben distincts y del tot oposats. Sos fonaments son sens dupte l'alta comedia d'en Dumas, fill, y'l *vau-deville* del Palais Royal; però ab més solta, ab més refinament y ab més distinció que la primera y sense els apallassaments, carrinclonerias y desvergonyiments del segón. A voltas recordan, per la punxenta sátira que brunz en el diálech, las antigas comedias gregas d'Aristófanes (qu'en Donnay té veneració pel gran satirich grech, ho demostra sa admirable imitació de la *Lysistrata* estrenada á Paris per la Réjane ab éxit colossal) y de vegadas ens presenten quadros qu'encaixan dintre dels motllos del teatre romántich y que, cal dirho, resultan al costat de l'*esprit* y la intencionada sátira qu'embolcalla tot lo altre, forsa minsos y desfocats.

Malgrat el comtar ab obras de la forsa y mérit de *La Douleureuse*, del propi Donnay, el género está encara fentse y sos fruyts no son pas ben madurs y saborosos. Generalment las obras tenen acció escassa ó nula,

peró sovintejan els actes hermosament arrodonits, y, per demunt de tot, uns diálechs d'una vivor extraordinaria, hont brollan frases que fiblan, y mossegan, ab una distinció y exquisitat suprema, sent en l'espurneig de paraulas y en la incisiva forsa del diálech allá hont se'ns presenta, ab més forsa potser qu'en cap altre element dramátich, el talent innegable y la trassa refinadissima d'en Donnay. Es clar que las obras resultan deslligadas, faltadas totalment d'unitat y fins desballestadas. ¿Será aixó á causa potser de que'l género no ha esclatat encara ab tota sa forsa? El temps ho dirá. De to as maneras, un públich refinat se deixarà seduhir, encara que no més sia de moment, pels admirables exemplars del género.

L'acció dels *Amants* no pot ser més senzilla. Es un bri de seda finissim que lliga una serie de quadros de la vida parisenca modernissima, interveninhi una mena de gent, quals donas fluctúan entre l'alta cocotteria y'l *demi monde*, y quals homes (aristócratas, artistas y *viveurs*), buscan, entre mitj del cansament moral produhit per la frenética carrera del fi de sigle, un ideal de que están asedegats, però que no defineixen prou bé, y tot sentintlo á dins, no saben trobarlo, lo qual els porta á passarse la vida fent probaturas. Tot aixó dins d'una atmósfera mal sana, composta de perfums de vins y menjars exquisits, barrejats ab aromas pertorbadoras de tocadors femenins y flayras fortas de flors d'estufa; entre fum blavós de cigarros, resplandors mates de llums incandescents, telas riquissimas de colors desmayats y escots de donas apetitosas de cabells daurats y ulls verdosos.

Claudina Rozay coneix á Georges Vetheuil. Claudina té per amich seriós á un home molt rich, el comte de Ruyseux de qui ha tingut una filla, y pren á Georges per amich del cor. Aquest espera á las dugas de la matinada, y malgrat la neu que cau, que Ruyseux surti per entrar ell. Mes la parella d'amants no fa més que disputar sempre. Claudina té gelosia de qualsevol: prohibeix á son amich que vagi á cavall á l'*Avenue des Acacies*, perquè hi podria veure altras donas. Georges s'enfada y resol plantarla. Ho fa, però tornan á ser amichs, pera tornar á comensar las disputas, y al ultim Georges se'n va á fer un gran viatge. La despedida es crudel. Claudina no's pensa pas sobreviurehi; però no's mor; al contrari: resol casarse ab el vell comte de Ruyseux. Georges, de tornada ja de son viatge, s'casa també. Els amants se troban una nit en una festa y's donan la má sense cap emoció.

Las qualitats y defectes del género, apuntadas més amunt, brillantan y enfosqueixen els *Amants*. Els tres primers actes, tenen tots forsa qualitats de las que distingeixen á son autor. El diálech atrau, encisa, enlluherna.

L'acte quart decau molt, perque hi apareix la nota romàntica, que, á mon entendre, desdiu per complert del género. Y el quint té una escena que per si sola aguanta tot l'acte, de cayguda segura sense tal palanca. Las tres figuras principals, Claudina, Vethueil y Ruyseux son de cos enter, admirablement trassadas, especialment la del darrer, que constituheix un tipo difficilissim de presentar á las taulas, perque ha de resultar ridicul per forsa, pero que l'enginy d'en Donnay fa que sia altament simpátich.

Com que l'obra es tan exquisidament parisensa, crech tasca molt difficil, per actors que no ho sian, encarnar bé, sobre tot, els dos personatjes dels amants. Ab tot, la Mariani y en Zampieri van estar molt b  , y si no varen poder fer sentir al públich la veritable impressió de vida parisensa, no es pas culpa seva. En Paladini, perfectament encaixat en el Comte de Ruyseux.

L'efecte que feu l'obra al nostre públich, fou en general bo, essent molt aplaudida.

S. V.

IL MATRIMONIO D'ALBERTO.

Es una comedieta en un acte de Camilo A. Traversi, que la Mariani represent   en la funció-mosaich    benefici de l'Associació de la Prempsa. Del efecte que feu el treball de la gentil artista italiana, després de sentir la Banda Municipal y de veure    la Campos en *La muela del juicio*, val més no parlarne, per allò que diuhen de que *las comparaciones son siempre odiosas...* y tan odiosas!

La comedieta d'en Traversi es un quadret hermosissim, en el que se'ns presenta'l desplegament del caràcter veritable d'una noya, atiada per l'amor que sent per un jove. Aquest jove la creu una de tantas ximpls buydas de cap y de cor (que tant abundan avuy dia en las familias m  s principals, productes hibrits de la educació conventual), y's troba ab tot una dona, ab cervell inteligent y cor enamorat, ab qui acaba casantse. La escena capdal de la obreta es delicadissima, té també la seva s  tira social, ben aguda per cert, y comensant ab un caràcter c  mich del més bon gust, acaba polsant felisment la corda sentimental, que conm  u de veras. La Mariani hi estigu   admirable, sent ella y la obreta molt aplaudidas.

S. V.

LA MAMMA.

Frederich Capralba, viciós vulgar, egoista refinat, qu'ab sos modals distingits encubreix un natural salvatge ab tots sos baixos instints y apetits que's despertan sols al violent cop del fuhet, va ferir    sa muller Fulvia en sa

dignitat de dona y esposa, apassionada ensempe que pensadora, y que cercava en el matrimoni la satisfacció honrada del amor, únich objectiu y fi de la dona en la vida; que ab goig acceptava sos devers, que creya compensats per drets tan sagrats com aqueixos. Ofesa en sos sentiments y en son amor propi, se llens   als brassos d'un amant no menys vulgar tal volta que son marit. Comesa la falta, volgu  'l marit, pel rastrer respecte    la hip  crita moral de la societ  t avuy en us, si no reparar lo irreparable, qu'all   era impossible, salvar, com se diu, las apariencias, salvo-conducte qu'obra las fronteres del puritanisme    primera vista infranquejables.

Fulvia no accedi    conservar sa posició social merc  s    una mentida, y preferi confessar la veritat y afrontar el despreci del món, que tot ho perdona menys el delict   d'ésser franch.

Han passat vuyt anys. Fulvia fa una vida retirada y modesta, en companyia del seu amant Manel Molteno, que si bé comensa    sentir l'inevitable enuig y coneix el dret que la lley humana li dona de rompre aquell llig  m, creu que son dever no li permet usar de sa llibertat. Fulvia no es felis; desprecia la societ  t que rebutja    la dona    qui no sab defensar, pero no pot oblidar qu'  s mare, y al enterarse de que sa filla gran, Julia, va    casarse ab un home que li ha imposat son pare y qu'ella no pot estimar, sent remoures en son si'l sentiment de maternitat, y un esperit de revolta que la induheix    reclamar el drets que li ha donat la naturalesa, per sobre de todas las lleys escrites. Julia té un temperament impresionable, pero son caràcter es serio y reflexiu. Anyora    sa mare,    qui conegu   en sa infantesa, y no ignora que quelc  m trist, terrible, la separa d'ella. Son cor tendre es fet pera l'amor y no pera l'odi, y per igual estima    sos pares, de quins endevina las faltas mutuas que tenen que perdonarse.

Aixis com en certa malaltia, en el deliri de la febre, cridava ab veu planyivola    la *mamma*, al sentirse esgarriada devant del vergonyós sacrifici    qu'  s condemnada, corra als brassos de sa mare en cerca del consol que li manca.—«Has pensat en mi perque ets desgraciada»—li diu aquesta ab carinyosa amargor.—«Tant se val; jo't salvar  !»—Pero,   c  m lograrho? La tristesa de Julia arriba    impresionar    en Capralba, qu'ab certa recansa's disposa d'rompre'l tracte ab que pensava assegurar la felicitat de sa filla aquell home lleuger que's creya bon pare perque donava    sas fillas tots els gustos materials; pero ja's cuyda d'advertir    la filla *ingrata* que al negarse    aquell matrimoni de conveniencia (per ell), no sols deixa malmesa sa formalitat y sa autoritat paternal, sinó que fins compromet el pervindre de sa germaneta, la malcriada Fanny. Julia's re-

signa, però al enterarse de la vergonyosa imposició de son futur espòs, qu'ofèn el nom de sa mare obligantla a renunciar en els capítuls matrimonials tot lo que d'ella li pugui pervindre, 's rebela resoltament y diu que may consentirà tal infamia. — «No sabs qui es ta mare!» — li diu en Capralba sobrexcitat. «Tu pots judicar á la dona, no á la mare,» exclama Julia; y quan son pare, revingut de l'aclaparament que li ocasiona aquell acte d'insubordinació, crida: — Donchs, ves ab ella! — Julia ho efectúa sens escoltar els prechs de Fanny, que, no havent conegut á sa mare, sols recorda 'ls enuigs que 'ls hi ha causat, y la considera tan molestosa com el cap de núvol qu'ha aygualit son passeig aquell mati.

Aquí acaba en realitat el drama. Del tercer acte més val no parlarne, perque destrueix la impressió dels dos primers.

En veritat, no crech qu'aquesta obra fes la reputació d'en March Praga, si no n'hagués escrit d'altras justament aplaudidas. Més que sa última obra, sembla la primera.

La claritat y sobrietat d'exposició, la nirviositat de las escenas y la naturalitat del diálech que caracterisan l'estil del autor, sols apareixen en breus moments. El to sentenciós y declamatori fa semblar revellida aqueixa comedia que tan senzilla y frescal podia ésser. Just es confesar, no obstant, que s'hi troban tipos molt ben encertats, com el pare y las fillas, y fins la mare, si bé aquesta es sovint molt borrosa é indecisa; y escenas hermosas, com la culminant del segon acte entre pare y filla, y la final del primer, en que al entrar la filla y toparse ab l'amant de sa mare, aquesta la separa ab un moviment instintiu, y li pregunta si encara creu que pot fer quelcóm per ella; mes el conjunt no resulta.

La execució, bona. El genial Paladini, com sempre, y ja está dit tot; la Mariani, com els dias qu'está bé, y la Farina com may, si s'exceptúa el tercer acte de *L'Onore*; els demés, justos.

Llástima que la senyoreta Brignione no comprengués son paper de noya mal criada é impertinenta, que tant podia adaptar-se á sas facultats, y'ns presentés una nina, que si com á tal era massa grossa, com á artista resultava un bon xich massa petita.

El públich, com el de qualsevol dia de moda, aplaudi inconscientment segons costum las frasses brillants y moltes altras cosas bonas y dolentas que ni tan sols entenia.

O. M.

BIBLIOGRAFIA

Hem rebut l'envio que'ns ha fet *Le Mercure de France* de las dugas últimas traduccions de las obras de F. Nietzsche *Humain, trop*

humain, y *Le Crepuscule des Idoles*. Son dugas obras de gran valor, que revelan la gran potencia critica y la clara visió de las cosas del filosof avans citat, qu'avuy es el que més serveix de guía á tota la juventut intelectual europea, d'aquest gran pensador que deya als seus deixebles: «Deixeume si m'heu trobat; no'm volguéu seguir; busqueuvos, trobeuvos y seguiu vosaltres mateixos... Si tot pujant la montanya un me preguntés quin es el camí per anar al cim, jo li diria: «De camí no n'hi ha. Fèu vos'el. Aquest que jo segueixo es el meu camí; vos potser per un altre hi arribaréu millor. Aquest es el meu camí; l'altre serà'l vostre. De camí fet, no n'hi ha cap que conduheixi al cim; vos l'heu de fer si voléu pujarhi.» (*Aixís parlá Zarathustra*).

En Nietzsche, en Carlyle y l'Emmerson, ab Max Stirner, son els filosofs que semblan destinats á formar l'ànima del sigle xx.

Lo més bonich d'aquest pensador es que no dona ni un plan tancat del Univers, ni una doctrina de reforma absoluta del Món, ni una recepta pera la Felicitat. Lo altament simpàtic d'ell, es que no vol fer prosselitisme. Aquesta herencia judaica ell no la té; es antijudaich, especialment antijudaich, donchs acusa als Juheus d'haver introduhit al món un caràcter d'esclaus, baix, utilitari y rencorós. Pren l'home en son desenrotllo helénich y vol alsarlo més, molt més encara, fins á convertirlo en una especie superior: el Super-home.

L'Humain trop humain va ésser publicat en alemany del 80 al 82. El forman una serie de ideas y d'aforismes probant que la majoria dels idealismes qu'adorém son encara massa fills de las imperfectas condicions humanas. Ocupantse del Art té ideas originalissimas, lo mateix que ocupantse de la literatura.

El *Crepuscule de Idoles* es un'obra ja més fonda, y va ésser publicada en alemany en 1888. En ella hi ha resumit el perque va atacar á en Wagner. No es cap motiu personal, sinó un motiu filosófic: el cambi qu'havia fet en Wagner.

Avans en Wagner, quan jove, había sigut partidari de la Vida, del sentit altament humà y fortificant que'ls Grechs havian dat al Art; y després, baix la influència pessimista de Schopenhauer, havia acceptat la moralitat immoral del renunciament, de la *decadencia*, proclamant la necessitat d'una redempció mistica, y fen un art corruptor. Per aixó Nietzsche va atacar á Wagner.

Creym que la revista intelectual, avuy la primera d'Europa, *Le Mercure de France*, fa un gran bé á las generacions novas dels paisos llatins donant traduhidas en llengua francesa aquestas y altras obras de pensadors germánichs o anglo-saxons que passarian desconegudas en nostres paisos y que, en-

cara que no tinguin més influència que la del contrast, aqueixa influència ha d'ésser regeneradora per l'ànima llatina, donchs l'esperit, com el cos, necessita una alimentació variada pera nodrirse bé; si no, degenera. Exemple: l'esperit castellà que, dedicat al *uno mismo* y rebutjant tot lo dels altres *por extranjero*, s'ha quedat mort, tot enterch y corsecat.

Remerciém, donchs, al *Mercure de France* pel seu envio.

POMPEYUS GENER.

DE PINTURA

La impressió que produheix una visita al Saló Parés, hont hi ha acobladas en *exposició general* las mellors firmas de pintors de nostra ciutat, desconhorta al qu'estima l'art y deixa una profunda tristesa.

Un hi entra ab tota bona fe, ab cert esplay a l'ànima, desitjosa de despendres per un moment de las baixesas materiales y enlayrarse en la contemplació del esforç del sentiment y del esperit humà que lluheix en tota obra artística, y surt a poch entristit y dominat per amargues reflexions.

Es en va que cerquéu en aquelles parets recubertas de quadros quelcóm del esperit del nostre poble, quelcóm del sentiment dels nostres artistes. La Pintura del Saló Parés, — en aquesta darrera exposició, — es com l'art dramàtic del teatre Eldorado. Es *género chico* de la pintura. A l'Eldorado, obras buydas sense cap art, sens ànima, paraulas vulgars entortolligadas unas ab altres pera fer riure; al Saló, quadros sens ànima també, obras buydas, colors posats perque si barrejantse y embrutant telas, quadros ab casas de cartró y figuras de guardarrobia. Allí, faramalla per afalagar els instints brutals de la gent incul-ta; en l'altra part, brossa no més per acontentar y no despertar el mal gust de las gents d'esperit vulgar.

Y un se pregunta:—No hi ha pintors a Barcelona?—Y si sols ha vist aquella ó semblants exposicions, se respón resoltament:—Si: hi ha pintors, però no hi ha artistes.—Y encara que no es veritat l'afirmació, es lògic qu'aixís se pensi. La producció (generalment parlant) dels pintors, y qu'es la que s'exteriorisa, no respón al noble objectiu de fer art, de satisfer la necessitat de produhir obras artísticas com l'arbre de dar fruits, sinó que respón solzament a un perjudici per

atreures el benestar material, pera fer negoci. L'art no es ja una misió, es un ofici, una indústria com qualsevolga altra.

Vegéu sinó'l Saló Parés y escoltéu, per acabar de convéncéus, als pintors mateixos. En els quadros, lo que la gent vol. Aquí un carmetlo ab cara de dona y molta roba de sati y carn de porcellana; el cromo de sempre, sense vida per agradar ó fer els mirallets a las senyoras de fabricant ó de bolsista; més enllà un paissatge ben bonich ó ben trist, però abdós fets com el motllo que dona bon resultat y que agrada al senyor, satisfet de la seva venda, ó a la senyora que tira per melancólica; en un costat, el quadro d'un pintor de talent, pero que's decanta a lo productiu, a lo que dona diners; y per tot, telas no més, telas més ó menys lluhentas, ben arrengreradas, com las d'un aparador de botiga del comerç de la Boqueria hont las senyoras hi passen horas tafanejant.

Ni tan sols algú qu'altre jove que's vol dar a conèixer ab notas noves, passa de vulgar.

El que's vol separar dels demés y crida ab *pose* de genial, sempre resulta extrany; ¡may ni sisquera esbojarrat!

Y després escoltéu parlar a molts dels pintors. Tots parlan de que *no's ven res*, y de que *aixó está molt malament*, referintse al negoci, igual que'l farinayre que s'exclama per que han pujat els canvis.

Y un diu:—No hi ha artistes a Barcelona... No la senten la pintura'ls catalans...—Y ho juraria si no's trobés de quant en quant ab que'l desmenteix alguna obra veraderament artística.

A ca'n Parés n'hi ha una solzament, y colocada al capdemunt del según rengle, es a dir, molt mal colocada.

Es un quadro d'en Mir; un delicadíssim tros del laberinte del marquès d'Alfarràs, un estany d'una poesia refinada que'l pintor ha conservat y que potser exagera un xich. Es el quadro d'un verader artista. En Mir no sols ha trobat el quadro en el laberinto, sinó que, al saber véurel, ha sapigut trobarhi'l seu sentiment, ha vist y ha traslatat a la tela aquella noblesa que respira'l jardí, y al trobar la nota justa en la expressió del natural, ha poetisat aquest ab verader carinyo y refinament d'artista.

Llastima que'l quadro d'en Mir no tingui cap éxit *material* dels que desitjan sos demés col·legas per ells mateixos.

Tot lo demés de ca'n Parés... molt apropiat pel gust dels senyors de Barcelona.

Nota.—Un'altra excepció de lo dit al principi, y que s'ha de citar per lo raras que son las tals, se veu á ca'n Robira. Es un hermo-síssim paisatge d'en Galwey que regenera'l aparador d'aquella botiga, després de la exposició aparatosa dels *mosqueteros* d'en Fabrés.

J. M.ª JORDÀ.

ADVERTENCIAS

La precipitació ab que s'han hagut de realisar els treballs d'organització d'aquest periódich, no'ns ha permés presentarlo tal com hauriam volgut. Confién en que aviat quedaran corretgidas las faltas qu'ara s'hi ve-gin, y en que prompte'ns trobarém en condi-cions de desenrotllar tot el nostre plan.

Entre'ls molts originals que reservém po-dém anunciar pera'l proxim número una va-lenta poesia de nostre gran Angel Guimerá, y un article del apóstol del Catalanisme en Pere Aldavert, abdós treballs escrits expres-sament pera nostre periódich. En Narcis Oller, en Maragall, y molts altres, vindrán prompte á honrar aquestas planas.

No ha pogut sortir simultaniament ab aquest primer número, com desitjavam, un que titulém ANTECEDENT, y que contrindrà'ls treballs que nostres col·laboradors havian pu-blicat en la *Setmana Catalanista*. Creyém ne-cessaria la publicació d'aqueixos escrits, no sols perque alguns deuen ésser continuats, sinó també, y principalment, perque tots do-nan á coneixe nostre caràcter y tendencia.

Aqueix voluminós número, imprés en ca-ràcters clars y menuts, destinat als suscrip-tors, se posará á la venda al preu de 25 cén-tims, pera que'ls aficionats puguin comple-tar la colecció. Vegis el sumari:

ARTICLES POLÍTICS: *La Patria, El Catala-nisme y els catalanistas, Tot ó res, Lo de Lleyda*, per Lluís Marsans; *La vida municip-al y l'esperit regional, L'enemich del regio-nalismo*, per Joan Poblet.

BARCELONINAS, per Oriol Martí.

ARTICLES LITERARIS: «*Els Segadors*» á mon-tanya, *Els Graciosos*, per Salvador Vilaregut; *Aixís va parlar Zarathustra, Un tragner filò-sop*, per Pompeyus Gener; *La Cambrera*, tra-ducció de Narcis Oller; *L'ideal d'en Peret*, per Trinitat Monegal; *La felicitat á monta-nya*, per Jordi d'Osor; *Nota pirenenca*, per E. Pelegri Ferrer.

ARTICLES CRÍTICS: *El Teatre Catalá*, per Emili Tintorer; «*Tristan é Isolda*» á Barcelo-na», per Joaquim Pena.

POESIAS: *Darrerías*, per Lluís Almerich; *El lliri blau*, per A. Bori y Fontestá; *Cants de joventut*, per Lluís Via; *Amunt sempre*, per J. Puig y Ferrater; *Fragment del «Ramaya-na»*, per Salvador Vilaregut.

TEATRES: *Lo comte l'Arnau, Tristi amor*, per E. T.; *Un fallimento*, per O. M.

PINTURA, per A. Solé.

SETMANARI CATALANISTA

Els treballs se publican baix la exclussiva res-ponsabilitat de sos autors.

No's tornan els originals.

Se donará compte de las obras rebudas en aquesta redacció, y de las qu'ho mereixin se'n farà crítica.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Catalunya: Trimestre, 1,50 pessetas; un any, 6 pessetas.

Reste d'Espanya: Mitj any, 4 pessetas; un any, 7 pessetas.

Estranger: Un any, 8 pessetas.

Número corrent, 10 céntims; atrassat, 25 céntims.

A tots els subscriptors se'ls hi regalará'l Nú-mero *antecedent*, que's publica simultaniament ab el primer y's ven al preu de 25 céntims.

Als qu's suscriguin per un any se'ls hi rega-lará ademés el cartell anunciador del periódich, magnífica obra de l'Alexandre de Riquer.

Fidel Giró, impressor. — Carrer Valencia, 311.